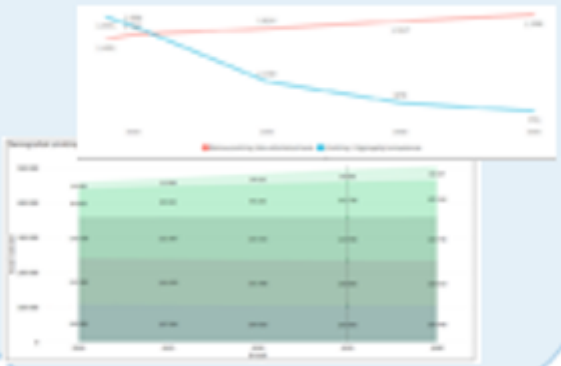
Utvikling som påverkar oss og behova vi skal dekke:

1. Befolkninga lever lengre
2. Aldring, samansette lidingar og langvarig sjukdom
3. Vi treng meir personell enn det er realistisk å rekruttere
4. Medisinsk-fagleg utvikling krev prioritering
5. Usikkert økonomisk handlingsrom
6. Forventingar om høgare servicenivå og samfunnsansvar
7. Eksterne kriser

Slik

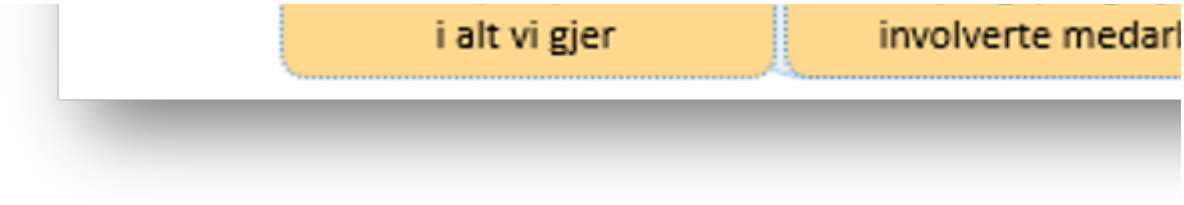
1. Haukeland univers
2. Våre tenester hen
3. Pasientar og pårø
4. Barn og unge får t
5. Pasientar med psy
6. Eldre pasientar få
7. I poliklinikkane ha
8. Sengepostane har
9. Operasjons- og int
10. Laboratorie- og ra
11. CO2e-utslippa vår

Kompet
til ei

Pasientperspektivet

Dyktige, engasje

Utviklingsplan 2022-2035 (sharepoint.com)

k er Haukeland universitetssjukehus i 203

sitetssjukehus er leiande i pasientbehandling, medisinsk utvikling, forsking
g saman med kommunane sine og pasientane får helsehjelp på rett nivå ti
rande får kunnskap og verktøy som gjer at dei kan ta vare på eiga helse

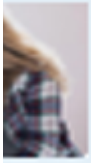
ilpassa og heilskaplege helsetenester av god kvalitet i rett tid
ykisk sjukdom og russjukdom får tenester som heng saman og aukar leveal
r heilskapleg og nyttig helsehjelp tilpassa deira behov

r pasientane koordinerte, føreseielege og fleksible tenester
høg kvalitet i pasientbehandlinga, rett dimensjonering og god drift
tensivkapasiteten dekker behovet til pasientane som treng slik behandling
diologitenester sørger for at pasientane får presis diagnostikk og effektiv b

e er redusert med 40 prosent innan 2030 og vi har tiltak som gjer oss klim

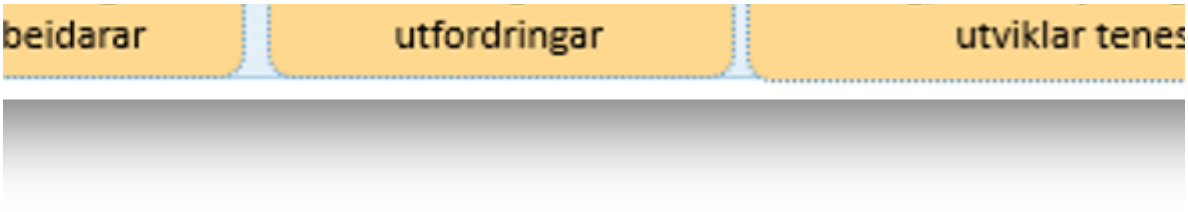
tente medarbeidarar som er trygge, trivst og medv
it godt arbeidsmiljø er avgjerande for å nå alle mål

Løysingar: Å førebygge, forbetre og prioritere

erte og | Samhandling om felles | Forsking, innovasjon og

beidarar
utfordringar
utviklar tenes

35

og utdanning
il rett tid

deren deira

behandling

anøytrale innan 2045

verkar
la

Gjennom styringa av verksemda veit vi om vi er på rett veg

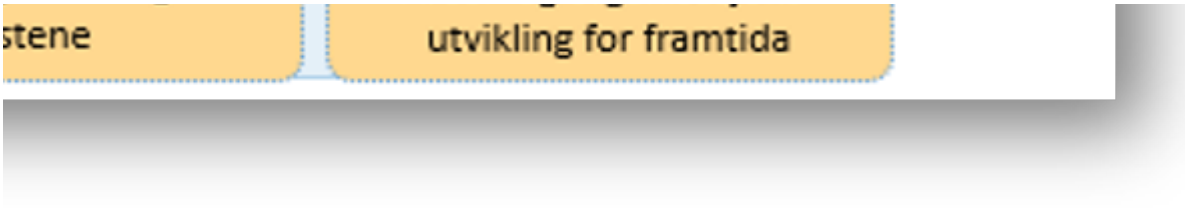

Nivå 2/3 møta,
dialogmøta,
budsjettmøta mm.

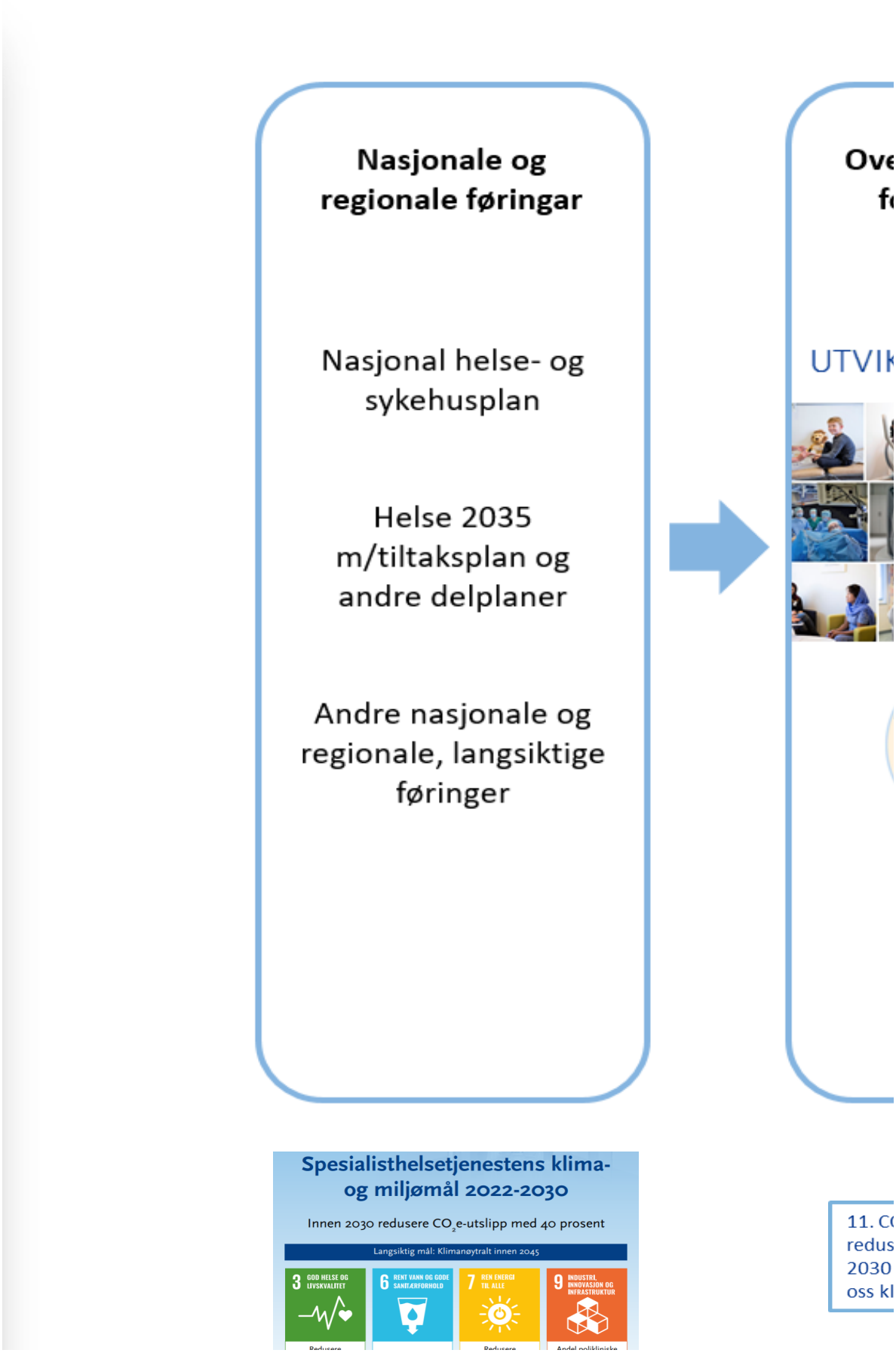

teknologi som

Areal- og organisasjons-

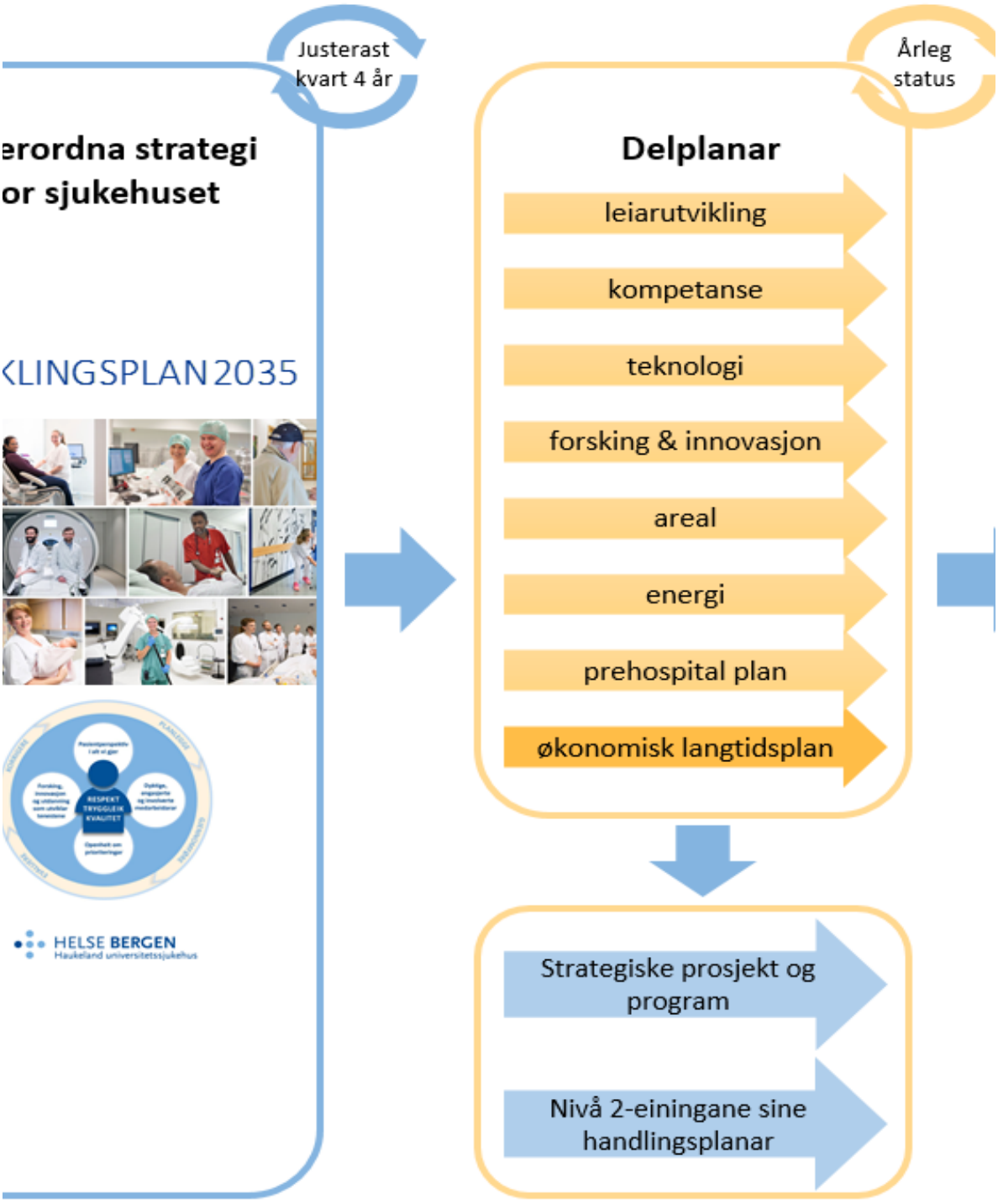

stene
utvikling for framtida

«Bestemme eksterne og interne forhold som er relevante for dens formål, og som påvirker dens evn
Kap.4 Organisasjonens kontekst ISO 14001:2015

Redusere forekomsten av helsetjeneste assosierte infeksjoner
Andel produkter uten helse- og miljø-skadelige stoffer skal være 75 prosent
Redusere energiforbruket med 20 prosent og øke andelen gjenvinningskraft
Andel polikliniske konsultasjoner over video og telefon skal være minimum 20 prosent
12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON
13 STOPPE KLIMAENDRINGENE
15 LIV PÅ LAND
17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE
Redusere unødvendig forbruk, øke ombruk og materialgjenvinning
Fossilfri virksomhet innen 2030, og redusert reisevirksomhet for medarbeidere
Bærekraftig skjøtsel av natur
Miljøbevisste medarbeider i alle enheter

e til å oppnå tiltenkte resultater av sitt ledelsessystem for miljø. Slike forhold skal også omfatte miljøf

O2e-utsleppa våre er
sert med 40 prosent innan
og vi har tiltak som gjer
limanøytrale innan 2045

Delplaner
Teknologi
Areal
Energi
Økonomisk
langtidsbudsjett

Fokus framover
Strategiske prosjekt og program

orhold som påvirkes av, eller som kan påvirke organisasjonen.»

HELSE BERGEN	Sykehusaktiviteter, miljøaspekter, mål, handlingsplan og myndighetskrav relatert til ytre miljø	
	Kategori: Ledelse og styringssystem/HMS Helse, miljø og sikkerhet	Gyldig fra: 04.08.2026
Organisatorisk plassering: Helse Bergen HF/Fellesdokumenter/Ledelse og styringssystem		Versjon: 10.14
		Retningslinje
Dok. eier: Bua, Ingvild	Dok. ansvarlig: Kristin Patterson	

Hensikt
Prosedyren skal sikre at Helse Bergen har en oversikt over miljøaspeketene i organisasjonen og gir en vurdering av hvilke miljøasp
Videre kartlegge eksterne og interne forhold som er relevant for sykehuset sin miljøprestasjon. Sykehuset skal ha oversikt over re
synliggjøring av tiltak som kan øke miljøprestasjonen til sykehuset.

De vesentligste miljøaspektene, risiko- og mulighetsanalysen og interessentanalysen danner grunnlaget for utarbeidelsen av miljø
I tillegg skal Helse Bergen implemetere de nasjonale klima- og miljømålene til spesialsithelsetjenesten.

Definisjon
Med lovbestemte krav menes: Forurensningsloven med tilhørende forskrifter, Arbeidsmiljøloven med tilhørende forskrifter, Lov o
og bygningsloven.
Med andre krav menes: utslippstillateles fra Teknisk sentral og kommunale forskrifter for utslipp til avløpssystemet.

Omfanget av miljøstyringssystemet
Sykehuset sin aktivitet omfatter spesialisthelsetjenester innen somatikk og psykisk helsevern. Spesialisthelsetjenesten har fire pri
Sykehuset har ulike støttefunksjoner som for eksempel medisinsk teknisk utstyr, pasient- og sakarkiv, matforsyning, IKT, drift og e

For byggeprosjekter gjelder egne miljøplaner som ivaretar de ulike miljøaspektene.

Gjennomføring
Miljørådgiver har i samarbeid med lederegruppen gjenonomført miljøkartlegging på nivå 2 enhetene som er grunnlaget for over
klimagassregnskapet, miljørisikovurdering av det årlige budsjettet, HMS - årsrapport, og ForBedringsundersøkelsen evt. finkarleg
Miljørådgiver sammen med relevante personer gjennomfører interessentanalysen etter metodikken som til en vær tid er gjelden

Under interessentanalysen skal følgende spørsmål stilles;
Hva påvirker miljøprestasjonen?
Hva blir påvirket av miljøprestasjonen til sykehuset?

Hva blir påvirket av miljøprestasjonen til sykehuset?
Det er utarbeidet en oversikt over sykehuset sine interessentpartnere. Oversikten viser også deres forventninger og behov i forhc
miljømål, samsvarsvurderingen og forbedringsarbeidet til miljøstyringssystemet.

Oversikten danner grunnlag for miljøpolitikken og overordna miljømål.
Miljømål og tiltak inkluderes i de lokale Forbedringsplanene som behandles i AMU. Forbedringssplanene skal støtte opp om de ov

Nye lover og forskrifter som gjelder for Helse Bergen legges frem i ledelsens gjennomgang hvert år.

Ansvar
Det er miljørådgiver som har ansvaret for å oppdatere listen med miljøaspekter, risiko- og mulighetsanalysen og interessentanaly
HMS-rådgiver og miljørådgiver har ansvar for at alle aktuelle lovbestemte krav og andre krav som gjelder for Helse Bergen sitt mi
Nivå 2-lederne har ansvar for at det utarbeides miljømål og tiltak for sitt ansvarsområde, og som er i tråd med overordna miljømå

Oversikt over miljøaspektene (miljøutfordringene) i Helse Bergen

Aktivitet, produkt, tjeneste	Miljøaspekter	Driftssituasjon	Miljøpåvirkning	Miljøpåvirkning/ konsekvens	Hyppighet/ Mengde/ Sannsynlighet	Sum ytre miljø
	Utslipp til luft					

Transport Pasienter og pårørende Ambulanse, helikopter, fly, buss, bil og drosje		Normal	Avgasser, mikroplast og bruk av areal	2	3	6
Ansattetransport		Normal	Avgasser og støy	2	2	4
Varetransport		Normal	Avgasser og støy	2	3	6
Avfallstransport		Normal	Avgasser og støy	3	2	6
Interntransport		Normal	Avgasser og støy	2	2	4
Bruk av kjemikalier		Normal	Flyktige gasser (helse- og miljøskadelige stoffer)	2	2	4
Vaskeriaktivitet		Normal	Damp	1	2	2
Kjøletårn		Normal	Damp	1	1	1
Bruk av olje- og gasskjel		Normal/ Unormal	Avgasser som CO_2, NO_x	2	2	4
Bruk av fjernvarme		Normal	Avgasser og slagg til deponi	1	2	2
Radioaktive isotoper		Normal	Avgasser	2	2	4
	Utslipp til vann					
Laboratoriearbeid		Normal	Rundt 140 ulike miljøskadelige stoffer	2	3	6

Vaskeriaktivitet		Normal/ Unormal	Helse- og miljøskadelige stoffer pH og temperatur	1	2	2
Rengjøring og desinfeksjon		Normal	Helse- og miljølskadelige stoffer	2	2	4
Forbruk av medisiner		Normal	Helse- og miljølskadelige stoffer	2	3	6
Bassengdrift HUS, og Nordås		Normal	klor	1	2	2
Bruk radioaktive isotoper		Normal/ Unormal		2	2	4
Bruk av olje og -fettutskillere		Normal	Olje og fett til avløp	1	1	1
Matlaging		Normal	Organisk materiale til avløp	1	2	2
Tannbehandling		Normal				0
Mikroplast (vaskeriet, moppevask)		Normal		2	2	4
	Utslipp til jord					
Drift av park		Normal	Plantevernmidler, tilførsel av jord	1	1	2
Transport		Normal	Tungmettaler, mikroplast, salt og sand	2	2	4
Fjerning av maling, murpuss på bygninger		Normal/unormal	PCB, helse- og miljøskadelige stoffer	3	1	4
Fylling av olje på tanker Lagring av kjemikalier i tank		Normal/unormal	Helse – og miljøskadeligestoffer			0

Flytting av jordmasser på området		Normal/unormal	Helse – og miljøskadeligestoffer			0
Ulike innkjøp	**Forbruk av naturressurser**				Rundt 85% av sykehusets klimagassutslipp kommer fra kjøp av varer og tjenester - oppdaterte data i klimaregnskapet for	
Kontormateriell (inkl. papir) og inventar		Normal	Generell ressursforbruk, helse – og miljøskadelige stoffer, avfall og naturinngrep	2	3	6
Teknisk utstyr Medisisnk teknisk utstyr		Normal	Generell ressursforbruk, helse – og miljøskadelige stoffer, avfall og naturinngrep	3	2	6
Medisinsk forbruksmateriell og annet forbruksmateriell		Normal	Generell ressursforbruk, helse – og miljøskadelige stoffer, avfall og naturinngrep	3	3	9
Mat		Normal	Generell ressursforbruk, helse – og miljøskadelige stoffer, avfall og naturinngrep	2	3	6
Kjemikalier og legemidler		Normal	Helse – og miljøskadeligestoffer	3	3	9

	Avfall					
Gjenbruk		Normal		1	1	1
Gjenvinning		Normal	Helse- og miljøskadelige stofer, energi	1	1	1
Forbrenning ved energigjenvinning		Normal	Slagg, helse – og miljøskadeligestoffer	2	2	4
Deponering		Normal	Utslipp til jord og vann	2	1	2
Byggavfall		Normal	Helse- og miljøskadelige stoffer	2	2	4
Radioaktivt avfall		Normal/Unormal	Slagg, helse – og miljøskadeligestoffer	2	1	2
	Støy					
Helikopter transport		Normal		2	2	4
Ombygging og nybygg		Normal (tidsavgrenset)		2	2	4

Byggevirksomhet	**Forbruk av naturressurser**					
Nybygg		Normal (tidsbegrenset)	Generell ressursforbruk, helse – og miljøskadelige stoffer, avfall og naturinngrep	3	2	6
Ombygginger		Normal (tidsbegrenset)	Generell ressursforbruk, helse – og miljøskadelige stoffer, avfall og naturinngrep	2	2	4
Vann – og energiforbruk	Forbruk av naturressurser					
Olje- kjel		Normal/Unormal	Generell ressursforbruk, helse – og miljøskadelige stoffer, avfall og naturinngrep med vekt på	2	2	4
Gass- kjel		Normal/Unormal	Generell ressursforbruk, helse – og miljøskadelige stoffer, avfall og naturinngrep	2	2	4

Strømforbruk		Normal	Naturinngrep	1	3	3
Fjernvarme		Normal	Helse – og miljøskadelige stoffer	2	2	4
Vann		Normal	Generell ressursforbruk, helse – og miljøskadelige stoffer, og naturinngrep	1	2	2
Kulturminner						
Miljøinformasjonsloven						

pekter som har betydning i forhold til påvirkning på ytre miljø. Samt sikre at lovbestemte og andre krav innen miljø blir identifisert og knyttet til sykehusd
elevante interesseparter og hvilke av deres behov og forventninger som skal samsvarsvurderes. Oversikten over interessepartene bidrar til avgrensning og

øpolitikken til Helse Bergen og de overordnede miljømålene og delmålene i organisasjonen.

om offetlige anskaffelser, Lov om transport av farlig gods med tilhørende forskrifter, Produktkontrolloven med tilhørende forskrifter, Lov om kulturminne

imære ansvarsområder og hovedoppgaver: Pasientbehandling, forskning, utdanning av helsepersonell og opplæring av pasienter og pårørende.
eiendom og pasienttransport.

rsikten over sykehusetsaktiviteter og miljøaspekter. Gjennomgang og oppdatering av miljøaspektene på foretaksnivå gjennomføres årlig på bakgrunn av
gging ytre miljø.
e i Helse Bergen. Interessentanalysen oppdateres årlig.

old til myndighetskrav og egne krav. Resultatet fra interessentanalysen og risiko- og mulighetsvurderinger skal være en del av grunnlaget for utarbeidelse

verordnede miljømålene og fange opp enhetenes egne miljøutfordringer (vesentlige miljøaspekter).

rsen på foretaksnivå, samt gi informasjon om endringer.
iljøarbeid er identifisert og oppdateres årlig.
ål og politikk.

Viser til prosedyre/ lovverk	Interessenter Vurder i hvor stor grad miljøaspektet er av interesse for andre interessenter (naboer, myndigheter, samarbeidspartnerer)	Innsats (prioritering) Vurdere hvor store ressurser/innsats som må til for å gjøre noe med miljøaspektet	Samlet vurdering og prioritering basert på vesentlighet, interessenter og innsats tilsier at området må følges opp videre eller synliggjøres i dokumentasjon
Forurensningsforskriften			

Forskrift om energi- og miljøkrav ved offentlig anskaffelse av kjøretøy til veitransport Forurensnings-forskriften kap. 5 Støy	3	2	Klimaregnskap, klimabudsjett og handlingsplan
	3	2	Klimaregnskap, klimabudsjett og handlingsplan
	2	2	
Landtransport av farlig gods §10 (sikkerhetsrådgiver)	2	1	
	1	1	
REACH - forskriften Forskrift om klassifisering mv. av stoff (CLP) Forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid) Forskrift om org., ledelse og medvirkning E.K. 02.1.1.7-4-1 Håndtering av kjemikalier	2	1	klimaregnskap, klimabudsjett og handlingsplan
	1	1	
	2	1	
Forurensingsforskriften kap. 27	2	2	
Forskrift om tekniske krav til byggverk (byggteknisk forskrift) Forskrift om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energilovforskriften)	1	1	
Forskrift om strålevern og bruk av stråling (strålevernforskriften) E.K. 02.1.6.1 Strålebruk, 02.1.6.1.1 Kravdokument Strålebruk	1	1	
REACH - forskriften Forskrift om klassifisering mv. av stoff (CLP) Forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid) Forskrift om org., ledelse og medvirkning E.K. 02.1.1.7-4-1 Håndtering av kjemikalier Forurensningsforskriften kap. 15a påslipp Sanitærreglement for Bergen kommune			
	2	1	Kartlegging og vurdering av avløpsvannet

Dialog med Bergen kommune og Statsforvalteren	1	1	Kartlegging og vurdering av avløpsvannet
	1	1	Kartlegging og vurdering av avløpsvannet
Legemiddelhåndtering E.K. 02.1.4.4.2 Vareflyt Avfallshåndtering	2	1	Kartlegging og vurdering av avløpsvannet
E.K. 02.1.1.7-4-1 Håndtering av kjemikalier Forurensnings-forskriften kap. 15a påslipp	1	1	Kartlegging og vurdering av avløpsvannet
E.K. 02.1.4.2 Strålevern Utslippstillatelse, Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet	1	1	Kartlegging og vurdering av avløpsvannet
Forurensningsforskriften kap. 15 krav til utslipp av oljeholdig avløpsvann	1	1	Kartlegging og vurdering av avløpsvannet
	1	1	Kartlegging og vurdering av avløpsvannet
Avfallsforskriften kap.11 Forurensnings-forskriften § 15a-6 om amalgamholdig avløpsvann			Kartlegging og vurdering av avløpsvannet
Kartlegging av mikroplast er gjenomført	3	1	Kartlegging og vurdering av avløpsvannet
Forurensningsforskriften			
	1	1	
	1	1	
Forskrift om tekniske krav til byggverk (byggteknisk forskrift)	2	1	
Forurensningsforskriften kap.1 om nedgravde oljetanker			

Forskrift om tekniske krav til byggverk (byggteknisk forskrift)			
REACH - forskriften Lov om offentlige anskaffelser §6 Produktkontrolloven §3a substitusjonsplikt E.K. 02.1.1.5 Anskaffelser Dialog med Sykehusinnkjøp Lov om bærekraftige produkter og verdikjeder (bærekraftige produkter-loven)			
	1	2	Sykehusinnkjøp HF ved Avdeling for Samfunnsansvar Risikovurdering av innkjøpsplanen - Samfunnsnasvar (inkludert ytre miljø) Egen gjenbrukskoordinator, klimabudsjett
	1	1	Sykehusinnkjøp HF ved Avdeling for Samfunnsansvar Samfunnsansvar (inkludert ytre miljø) Risikovurdering av innkjøpsplan
	2	1	Sykehusinnkjøp HF ved Avdeling for Samfunnsansvar Samfunnsansvar (inkludert ytre miljø) Risikovurdering av innkjøpsplan
	2	2	Klimarenskap, klimabudsjett og handlingsplan
	2	1	

Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) E.K. 02.1.5.7 driftsrutiner			
Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) kapittel 10a. Utsortering og materialgjenvinning av enkelte avfallstyper	2	1	
Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) kapittel 10a. Utsortering og materialgjenvinning av enkelte avfallstyper	2	2	
	1	1	
	1	1	
Forskrift om tekniske krav til byggverk (byggteknisk forskrift)	1	2	
Avfallsforskriften kap. 16 E.K. 02.1.7.3 Avfall			
Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)kap.5	1	1	
Plan og bygningsloven § 26 Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) kap.5	2	1	

Plan og bygningsloven §1-1 Forskrift om tekniske krav til byggverk (byggteknisk forskrift) §9-1,§9-2, §13-1 Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktkontrollforskriften) Lov om offentlige anskaffelser § 6 Produktkontrolloven §3a substitusjonsplikten Energimerkeforskriften Standard for klima i miljø i sykehusprosjekter, Sykehusbygg HF E.K. 02.6.5 Prosjektkontoret Egen miljøoppfølgingsplan i web-hotellet			
	2	2	Egen miljøoppfølgingsplan
	2	2	
Forurensningsforskriften (kap.8 svovelinnhold i fyringsolje) Forurensingsforskriften kapittel 27 Utslipp til luft fra mellomstore forbrenningsanlegg Forurensningsforsriften kap.18 Tanklagring av farlige kjemikalier og [illegible]			
	2	1	Klimaregnskap, klimabudsjett og handlingsplan Delplan Energi
	2	1	

	1	1	
	1	1	
	1	1	
Lov om kulturminner Følger egen forvaltningsplan for helseforetakene			
Internett, intranett, Rapport Klimapartnere Vestland, Spesialisthelsetjensten sin Samfunnsansvarsrapport			

driften.
g

er og Plan -

Nasjonale klima- og miljømål
Hovedmål: Redusere CO2-utslipp med 40 prosent innen 2030
Langsiktig miljømål: Klimanøytralt innen 2045
Delmål: Redusere helsetjenesteassosierte infeksjoner
Delmål: Redusere energiforbruket med 20 prosent innen 2030 og øke andelen gjenvinningskraft
Delmål: Minimum 20 prosent av de polikliniske konsultasjonene skal være over video og telefon
Delmål: Redusere unødvendig forbruk, øke ombruk og materialgjenvinning
Delmål: Matavfall skal reduseres med 50 prosent innen 2030
Delmål: Produkt uten (utslipp av) helse- og miljøskadelige stoff skal være 75 prosent innen 2030
Delmål: Fossilfritt sjukehus og redusere reisevirksomheten for medarbeidere innen 2030
Delmål: Miljøbevisste medarbeidere i alle enheter
Delmål: Bærekraftig skjøtsel av natur

Rapporteres	Registreres av
Dialogmøte mellom HVRHFet og HBHFet Spesialisthelsetjenesten sin rapport om samfunnsansvar	Sammenstilles av Seksjon for arbeidsmiljø- og personalrådgivning
	Seksjon for pasientsikkerhet
	Teknisk avdeling
	Seksjon for e-helse
	Matforsyningen
	Ikke data per nå
	Teknisk avdeling Seksjon for sikkerhet
	Seksjon for arbeidsmiljø- og personalrådgning

Grunnlang
Transport ansatte, transport pasienter, gasser, og energiforbruk
Nasjonal kvalitetsindikator Andel helsetjenesteassosierte infeksjoner blant pasienter på sykehus på målingstidspunktet
kWh, totalt energiforbruk
Styringsdata HV
Avfallsleverandør
Forbruk olje og gass, andel fossilfrei kjøretøy
Forbedringsundersøkelsen, GAT

	HELSE BERGEN Haukeland universitetssjukehus	Interesse og påvirkning vurderes i forhold til miljøsstyringssystemet sin miljøprestasjon	
	INTERESSENTANALYSE		
	Miljøstyringssystemet		
Nr	**INTERESSENT** (roller, enheter, personer eller parter)	**INTERESSE** (Høy, Middels, Lav)	**PÅVIRKNING** (Høy, Middels, Lav)
1	Helse- og omsorgsdep.	Lav	Høy
	Samarbeidsutvalget for klima- og miljø spesialisthelsetjenesten, Rammeverket for miljø og bærekraft i spesialisthelsetjenesten	Middels	Middels
	Helse Vest RHFet, Styringsdokumentet; Rammeverket	Middels	Høy
2	Brukerutvalget	Lav	Lav
3	Pasienter og besøkende	Lav	Lav
4	Frivillige	Lav	Lav
5	Fagenheter/stab/ Prosjektledere	Middels	Middels
6	Fylkeskommunen Skyss/Drosjer	Lav	Lav
	Bergen kommune		
7	Statsforvalteren Vestland	Lav	Middels
8	Opplæring og utdanning (HVL, UiB, Fylkeskommunen)	Lav	Middels
9	Sykehusapotekene	Lav	Middels
	Helse Vest IKT	Middels	Lav
12	Medarbeidere	Middels	Middels
13	Avtaleforvaltere	Middels	Middels
14	Innkjøpsgrupper	Lav	Lav

15	Innkjøp medarbeidere (utenom avtale)	Lav	Middels
	Forsynings- og innkjøpsseksjonen	Middels	Middels
16	Bestillerne lokalt (LIBRA)	Middels	Høy
17	Sykehusinnkjøp HF	Lav	Middels
18	Private helsetjenester (utstyr, analyser, behandling)	Lav	Middels
	Underleverandører	Middels	Middels
19	Drift/teknisk divisjon (støtte tjenster)	Middels	Middels
20	Teknisk avdeling, Prosjektkontoret, MTA	Middels	Middels
21	Prosjektkontoret/byggherre	Lav	Middels
24	Primærhelsetjenesten	Middels	Høy
25	Linjeledelsen	Middels	Høy
	Adm.dir/foretaksledelsen	Middels	Middels
	Vernetjenesten	Høy	Middels
	Miljøkoordinatorer	Lav	Middels
	Controllere	Lav	Middels
	Legemiddelkomiteen	Høy	Middels
	Arbeidsmiljø og personalrådgivning	Middels	Høy
	Seksjon for pasientsikkerhet	Middels	Middels
	Styret i HBHF	Høy	Middels
	FAMU	Middels	Middels

	Tillitsvalgte	Middels	Middels
	Søknad om forskningsmidler		
	Klimapartnere Vestland	Middels	Middels
	Bergen Næringsråd	Middels	Middels

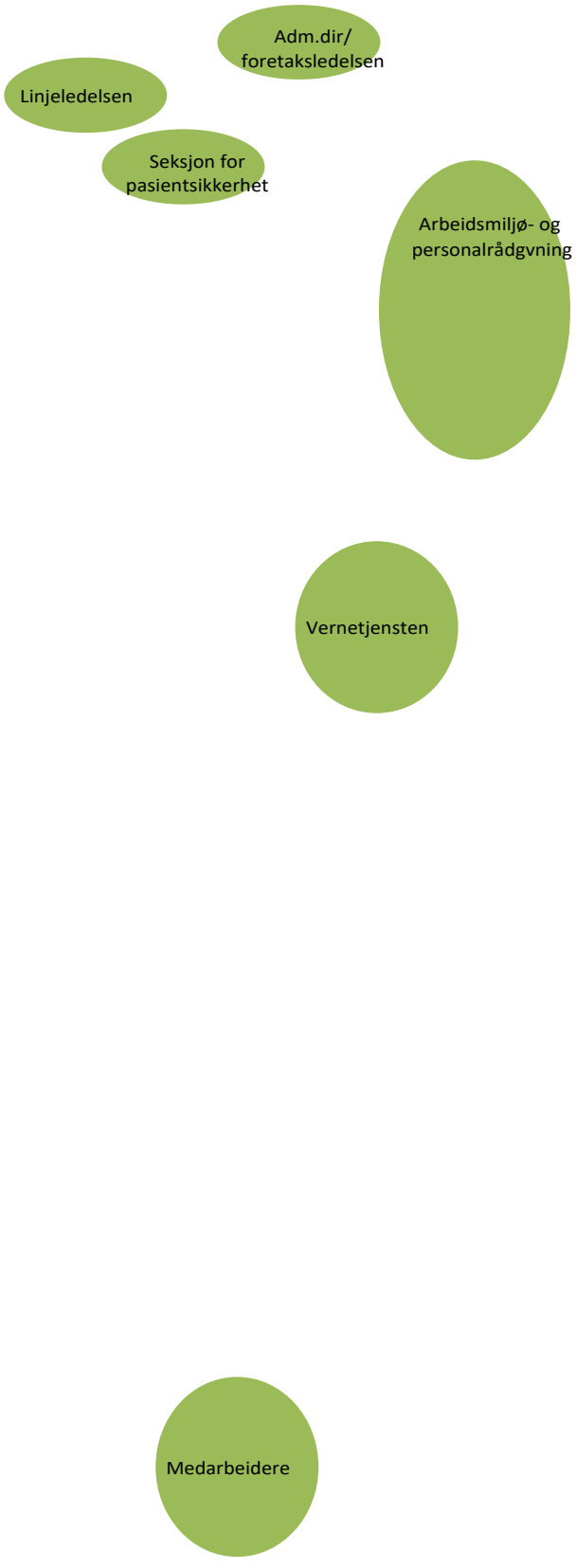
Høy påvirkning

Behov og forvetninger	**Inkluderes i samsvars-vurderingen**	**Forankrings- og forbedringstiltak** Se også egen liste i fane prioriterte
		Styringsdokumentet
Miljøstyrings-system	X	Tatt inn felles klima- og miljømål for spesialisthelsetjenesten
Kvalitet, Omdømme	X	Dialogmøte mellom adm.dir. HBHF og adm.dir. HVRHFet Årleg melding, Rammeverket
Transport, Omdømme		
Omdømme		
Omdømme		
Kvalitet, System	X	Revisjonsprogram, Internrevisjoner, forbedringsarbeid, pasientsikkerhetsprogrammet, UP 2035, delplaner, prosjekter
Samarbeid		Noe samarbeid
Samarbeid		Sykkelstrategien, Klimabudsjett, utslippstillatelse
Samarbeid	X	Tilsyn
Kvalitet, System, Samarbeid		
Kvalitet, System	X	Legemiddlehåndtering er en del av internrevisjonen samt at farmasøytene gjennomfører legemiddelrevisjoner. Feil eller mangler meldes i Synergi
MSS	X	Samarbeidsavtalen, og forespørsel
Kvalitet, System	x	En del av internrevisjonene, forebedringsundersøkelsen, lokal handlingsplan, Synergi, opplæring og HMS-årsarpport, har kommunikasjonsplan som skal bidra til faste saker på intranettet
Kvalitet, System		LIBRA vil bidra til forenkling for medling av feil og mangler. Det er også organisatoriske endringer som kan bidra til betre kontroll på vareflyten. Det også opprettet innkjøpsgrupper
Funksjonalitet		LIBRA er tatt i bruk men det er fortsatt manglende helse- og miljøinformasjon

Kvalitet, System		
Kvalitet, System		Bidrar med oversikt over forbruk av ulike varer i sykehuset, rapportportalen
Kvalitet, System	X	LIBRA er tatt i bruk men det er fortsatt manglende helse- og miljøinformasjon
Kvalitet, System, MSS	X	Innkjøpsplanen inkluderer prioriterte områder for samfunnsansvar (inkludert ytre miljø), og ytre miljø er fast punkt på takstisk innkjøpsforum. Rammeverket. Underleverandører er ikke en del av internrevisjonene.
Forutsigbarhet, Omdømme		
Kvalitete, MSS		
Kvalitet, System	x	Internrevisjoner, energistrategi, nasjonale miljø- og klimamål, sentral i Helse Bergen sine miljømål og klimabudsjett
Kvalitet, System	x	Internrevisjoner, energiledelse, energistrategi
Kvalitet, System, MSS		Internrevisjoner, Energiledelse, Miljøoppfølgingsplan
Kvalitet, MSS	x	En del av internrevisjonene,
Kvalitet, MSS	x	En del av internrevisjonene, Forbedringsundersøkelsen, Synergi og HMS-årsarpport, risikovurdering av budsjett på ytre miljø
Sertfisering, MSS	x	En del av internrevisjonene, Synergi, Forbedringsundersøkelsen, HMS-årsarpport, langtidsbudsjett, klimabudsjett, ledelsens gjennomgang og FAMU
MSS	x	En del av internrevisjonene, Forbedingsundersøkelsen, miljøseminar
Kvalitet, MSS		Lokal handlingsplan, og kontakt med nivå 2 - enhetene, miljøseminar
MSS		Klimaregnskap, Klimabudsjett
MSS	x	Ekstern miljørevisjon, arbeidstilsynet (Bedriftshelsetjenesten)
Sertifisering, MSS	x	Ekstern miljørevisjon, Arbeidstilsynet, Helse Vest, nasjonale klima og miljømål
Sertifisering		Nasjonale klima- og miljømål, forbedringsarbeid
Omdømme, Kvalitet		Årlig gjennomgang av miljøstyringssystemet
MSS		Inkluderes i LGG arbeidet, og andre relevante miljøsaker

Lav påvirkning

MSS		Inkluderes i LGG arbeidet, informasjons- og drøftingsmøte
Medlemskap, Klimaregnskap, Fossilfri virksomhet 2030	X	Klimarapport, klimaregnskap,seminarer, ledermøte
Medlemskap, Klimaregnskap, Fossilfri virksomhet 2030	X	PlastSmart

Adm.dir/
foretaksledelsen
Linjeledelsen
Seksjon for
pasientsikkerhet
Arbeidsmiljø- og
personalrådgvning
Vernetjensten
Medarbeidere

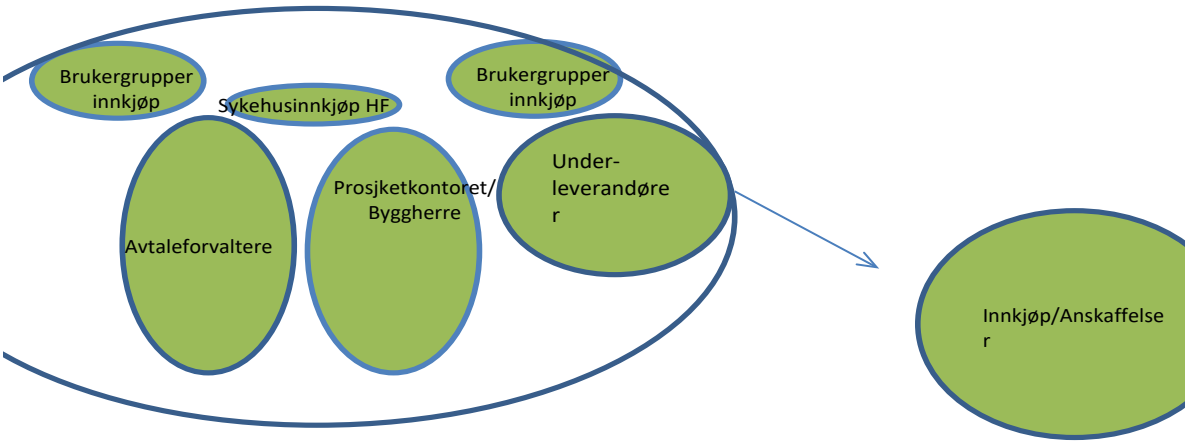

Lav interesse

Høy interes

se

Brukergrupper innkjøp
Sykehusinnkjøp HF
Brukergrupper innkjøp
Avtaleforvaltere
Prosjketkontoret/ Byggherre
Under-leverandører
Innkjøp/Anskaffelser

STYRKER OG SVAKHETER VED MILJØSTYRINGSSYSTEMET (MILJØ- OG KLIMAARBEIDET)

ISO 14001:2015
MAI 2022

Mai 2022: Tone Dale, Ingunn Toft, Mona Oppedal, Kristin Patterson

HELSE BERGEN
Haukeland universitetssjukehus

Miljøstyringssystemet – Hva er vi svake på, og det er høyere forventninger til fra våre medarbeidere?

Internt – HMS/SPAS/ledelse

2. Svakheter
UH/Synergi:
Uklart hva som skal meldes , underrapportering (p.g.a. manglende; kunnskap, tilpasset system, kvalitet på saksbehandling). Svakhet i Synergi at man ikke kan melde en sak under flere kategorier, kan duplisere hendelse

Mål og handlingsplaner
Utydelig målsetting, vanskelig å få systemet til å henge sammen fra topp til bunn. Ytre miljø temaet har blitt mir
synlig i utarbeidelse av handlingsplan etter forbedringsundersøkelsen. Handlingsplanene er vanskelig tilgjengeli
medarbeidere når de skal lagres i Synergi
Dårlig/manglende kvalitet på handlingsplanene og manglende oppfølging av hver enkelt handlingsplan

Mangler/dårlig kvalitet på miljødataene og den er mangelfull. Mangler data på det som er viktig for å gi miljøge
Mangler fullverdig miljødata til hver enkelt enhet eks. avfallsdata er kun for hele sykehuset og ikke for hver enk

Miljøkoordinatorens rolle er uklar, forankring og organisatorisk

Miljøstyringssystemet – Er der endringer rundt oss som er trusler for miljøstyringssystemet?

nt – Helse Bergen

4. Trusler/barrierer

Endring i holdning hos ledelsen
- Økonomisk situasjon
- Omstillingsprosesser
- Myndighetskrav (mulighet og trussel) eks.avløp

Miljøkunnskap – manglende handlekraft

Gammel bygningsmasse, kjemikalier, medisiner

Nasjonale anbud, Sykehusinnkjøp HF

Eksterr	Endringer i politiske føringer – frivillig å være et miljøsertifisert sykehus Nye sykdommer og nye behandlinger; økning i smitteverntiltak, økt bruk av engangsutstyr, økonomisk krevende spesial analyser – økt bruk av naturressurser Ytre miljø vil tape i konkurransen med andre hensyn som pasientsikkerhet, pasientbehandling, økonomi og fagli

Miljøstyringssystemet – Hva er bra, men ikke utnytter til fulle?

Internt – HMS/SPAS/ledelse

1. Styrker
Del av styringssystemet til sykehuset
- Del av HMS-opplæringen, pluss eget e-læringskurset for ytre miljø
- Del av internrevisjonene til Helse Bergen
- Miljømål og tiltak i lokale handlingsplaner
- Del av system for uønskede hendelser (Synergi)
- Del av utviklingsplanen 2035, delplaner

Miljøsertifisert- tredjepartssertifisert
Engasjerte og kompetente medarbeidere samt interesse i styret

Miljøhallen, avfallslagring/håndtering

Del av klimanettverket Klimapartnere Vestland og er med i PlastSmart i regi av Bergen Nærings
Helse Vest/nasjonalt arbeid – Grønt sykehus
Felles nasjonale miljø- og klimamål for spesialisthelsetjenesten

Synlige aktiviteter i miljøstyringssystemet
Utlån av El-sykler/biler, sykkelparkering, helhetligplan for uteområde, byggerier, energiledelse, redusere forbruk av plast og resirkulere plast

Miljøstyringssystemet – Er det noen muligheter som vi ikke bruker godt nok?

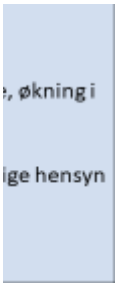
Eksternt – Helse Bergen

3. Muligheter
Ta med miljøperspektivet i forbedringsarbeid på sykehuset
- Pasientforløp – hva trenger pasienten?
- Video- og telefonkonsultasjoner
- Fleksibilitet i arbeidssted
- Digitale helsetjenester

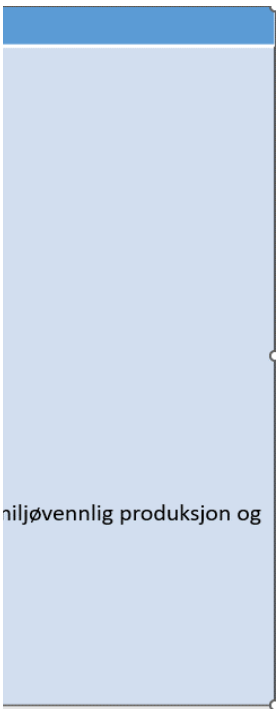
Bruke funksjonen i SAP til å informere om produkter/ anskaffelser med god miljøprestasjon
- Kommunikasjon

Utviklingsplanen 2035 gir tydelig mål for delplaner og prosjekter framover.
Øke bruken av LCC (livssykluskostnader) i prosjekt og tiltak

Innkjøp, samarbeid utover nasjonale grenser for å dreie produkter vi er avhengige av i en mer m
utforming.

, økning i
ige hensyn

sråd
gjenbruk av møbler,

iljøvennlig produksjon og

Miljøstyringssystemet

Gjennomført 2019, oppdadert vår 2022 med bakgrunn i SWOT, nasjonalt rammeverk o

#	Interessent	Tiltak
1	Medarbeidere	Opplæring og tilrettelegging
		Opplæring og tilrettelegging
		Opplæring og tilrettelegging
2	Vernetjenesten	Informasjon og handlingsplan Har struktur for spre informasjon ut i sykehuset
	Mijøkoordinator	Miljøseminar
3	Arbeidsmiljø og personalrådgivning Kommunikasjonsavdelingen	Utarbeide informasjon om miljøarbeidet i sykehuset og bedre brukervennligheten
	Arbeidsmiljø og personalrådgivning	Utarbeide informasjon om miljøarbeidet i sykehuset og bedre brukervennligheten
4	Seksjon for pasientsikkerhet	Bidra med struktur og inkluderer klima og miljø i nåværende system . Bygge kvalitetssystem LG, (Synergi), EK, Forbedringsarbeid
		Bidra med struktur og inkluderer ytre miljø i nåværende system .
5	Linjeledelsen	Klare forventninger - klimabudsjett

		Klare forventninger
6	Adm.dir/ foretaksledelsen	Beslutte retning

7	Anskaffelser/ Innkjøp (underleverandører, Sykehusinnkjøp HF, Brukergr.,Avtaleforvaltere, Sykehusapotekene, Helse Vest IKT)	Bedre dokumentasjonen av sykehusets behov og sikre informasjonsflyt samt kontroll av underlevenadørene Prioritere anskaffelser i forhold til samfunnsansvar i årlige innkjøpsplaner
8	Bestillerne og sluttbrukerne av produkter	
9	Prosjektkontoret/Byggherre	
	Ansvarlige i miljøhandlingsplanen	

og innspill fra miljøseminar

Beskrivelse	Prioritering (Høy/Middels/Lav)
Tilrettelegge for at hver enkelt medarbeider opptrer miljøvennlig Fokus på forbedringsarbeid og systematisk HMS-arbeid	Høy
LIBRA: Utarbeide en plan for hvordan informasjon om tilgang til helse- og miljøinformasjon skal formidles og brukes, samarbeid med Seksjon forsynings- og innkjøpssenter samt melde feil og mangler på varer. Oversikt over forbruk av usterile hansker og engangshansker er tilgjengelig i rapportportalen	høy
Medarbeidere må enkelt kunne gi tilbakemeldinger på miljøstyringssystemet. - Kampanjer - Idemottaket - Forbedringsarbeid	
Oversikt over forbruk av usterile hansker og engangsjakker i rapportportalen	Middels
Status for miljøarbeidet kan spres gjennom vernetjensten	Middels
To årlige seminar	
Utarbeide Kommunikasjonsplan FNs bærekraftsmål	Middels
2-3 kommunikasjonstiltak for å nå ut til medarbeidere, vernetjensten, linjeledelsen, foretaksledelsen. 1. Handlingsplan Forbedring, tema klima og miljø: - Fokus på økt bruk av video- /telefonkonsultasjon - Fokus på Helsetjenesteassosierte infeksjoner (HAI) - Fokus på forbruk (hansker og engangsjakker) 2. Nivå 2-3 møtene - status og tiltak klima og miljø	Høy
Synliggjøre miljøgevinster innenfor ulike tema som; forbedringsarbeid/metodikk, sykehusinfeksjoner, smittevern (bruk av hansker), antibiotika	Høy
Identifisere og gjennomgå pasientforløp, behandlingslinje, prosedyrer med fokus på kvalitet og ytre miljø	
1. Handlingsplan Forbedring, tema klima og miljø: - Fokus på økt bruk av video- /telefonkonsultasjon - Fokus på Helsetjenesteassosierte infeksjoner (HAI) - Forbedringsarbeid fokus på forbruk og engangs vs flergangsustyr 2. Arbeid med klimabudsjett	Høy

Tydeliggjøre rollen til miljøkoordinatorene slik at de kan støtte leder.	
Ledelsens gjennomgang ytre miljø , Klimapartnere Vestland	

Kontroll av underleverandører for å sikre samsvar. Underleverandører er ikke en del av internrevisjonene. Spilt inn til regional revisjonsplan og sykehuset sin revisjonsplan. Melde feil eller mangler ved et produkt mellom sykehus og underlevenadørersamt dokumentere og rapportere for å sikre læring.	Høy
Ombruk av byggmatriell	

Ansvarlig	Status
ARPE/ SPAS	
Seksjon for arbeidsmiljø- og personalrådgivning (ARPE)/linje	
ARPE/linje	
ARPE/linje	
ARPE/SPAS	
HMS/SPAS	
ARPE/SPAS	

Drift/teknisk divisjon Arbeidsmiljø og perosnalrådgivning	

Om interessentanalyse

En interessent kan defineres som en gruppe, rolle eller enkeltperson som kan påvirke, er interessert i /blir berørt av måloppnåelse i et prosjekt.

Vi anbefaler å vurdere interessentens interesse og påvirkning i forhold til prosjektets nytteeffekter og leveranser, dvs. nytteverdien vi ønsker at prosjektet skal gi oss og det prosjektet skal utvikle og utføre i løpet av sin levetid.

Prosjektet må forankres blant interessentene og dette gjøres gjennom:
a) Deltakelse i prosjektgruppen, i styringsgruppen eller i referansegruppen og/eller gjennom
b) Kommunikasjons – og/eller opplæringsaktiviteter
'Interessentanalysen hjelper oss å avgjøre hvem som skal omfattes av hvilke forankringstiltak.

Veiledning til bruk av malen

1) Identifiser prosjektets interessenter, sett dette inn i kolonnen "Interessent"

2) Beskriv interessentens interesse i prosjektets, dvs. hva er interessentens behov og/eller krav til prosjektets leveranser.

3) Vurder og angi interessentens interesse på skalaen høy (H), middels (M) og lav (L) i kolonnen "Interesse (H, M, L)"

4) Vurder og angi interessentens mulighet for påvirkning på skalaen høy (H), middels (M)
og Lav (L) i kolonnen "Påvirkning (H, M, L)"

5) Sorter interessentene ved hjelp av resultatene i kolonnene "Interesse" og "Påvirkning".
Dette gir oversikt over de viktigste interessentene i prosjektet, og grunnlag for å velge forankringstiltak

6) Velg forankringstiltak for hver interessent: Deltakelse i prosjektgruppen, deltakelse i styringsgruppen, deltakelse i referansegruppe, kommunikasjons og/eller opplæringsaktiviteter.

Myndighetskrav/Egne krav
Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheten (internkon
HMS-håndbok Miljøstyringssystemet
Delvis gjennomgang høsten 2025 (mangler oppdatering på blant annet på eksterne klager
4. Organisasjonens kontekst
4.1 Forstå organisasjonen og organisasjonens kontekst 4.2 Forstå behovene og forventningene til interessepartene 4.3 Bestemme omfanget a ledelsessystemet for miljø 4.4 Ledelsessystem for miljø
5. Lederskap
5.1 Lederskap og forpliktelse
C) sikre at kravene i ledelsessystemet for miljø integreres i organisasjonens forretningsprosesser
h) fremme kontinuerlig forbedring
6. Planlegging
6.1 Tiltak for å ta hensyn til risiko og muligheter 6.1.1 Generelt
6.1.2 Miljøaspekter
6.1.3 Samsvarsforpliktelser
6.1.4 Planlegge tiltak
5. Lederskap
5.2 Miljøpolitikk
6. Planlegging
6.2 Mål, delmål og programmer
7. Støtte

7.2, 7.3 og 7.4 Kompetanse, bevisstgjøring og kommunikasjon
7.5 Dokumentert informasjon
7.5.2 Oppretting og oppdatering
7.5.3 Styring av dokumentert informasjon
8. Drift
8.1 Planlegging og styring av drift
Styre og kontrollere underleverandører: Sykehusinnkjøp HF, Sykehusapotekene, Helse Vest IKT
8.2 Beredskap og innsats
9. Prestasjonsevaluering
9.1 Overvåking, måling, analyse og evaluering
9.2 Internt revisjonsprogram
9.3 Ledelsens gjennomgang
10. Forbedring
10.2 Avvik og korrigerende tiltak
Uønskede hendelser (miljøavvik) på hendelsestype; Ytre miljø
Eksterne henvendelser
Pasienter/Pårørende/Brukerutvalg
Myndighetskrav og egne krav
Energi og bygg
Forskrift om energimerking av bygninger og energivurdering av tekniske anlegg (energimerkeforskriften for bygninger)
Bygg

Kjemikaliehåndtering
REACH - forskrifen
Forskrift om klassifisering mv. av stoff (CLP)
Forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift
Forskrift om org., ledelse og medvirkning
Prosedyre for bruk av sikkerhetsdatablad og stoffkartotek
Prosedyre for håndtering av kjemikalier
Risikovurdering av kjemikalier i sentralt register Eco Archive
Kjemikaliehåndtering
Transport
Soneinnkalling/pasientkalender
Forurensningsforskriften kap.5 Støy
Landtransport av farlig gods § 10 (sikkerhetsrådgiver)
Transport
Utslippstillatelser/ påslippstillatelse
Forurensingsforskriften kap.8
Forurensingsforskriften kap.15
Forurensningsforskriften kap.18. Tanklagring av farlige kjemikalier og farlig avfall
Forurensningsforskriften kap.27 Utslipp til luft fra mellomstore forbrenningsanlegg
Forskrift om strålevern og bruk av stråling (strålevernforskriften)
E.K. 02.1.4.2 Strålevern Utslippstillatelse
Påslippstillatelser
Anskaffelser
Produktkontrolloven § 3 og § 3a
Forskrift om offentlige anskaffelser
Anskaffelser
Nybygg og ombygg
Plan og bygningsloven § 1-1
Forskrift om tekniske krav til byggverk (byggteknisk forskrift) §9-1,§9-2, §13-1
Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (pr
Lov om offentlige anskaffelser § 6
Produktkontrolloven §3a substitusjonsplikten
Energimerkeforskriften
E.K. 02.6.5 Prosjektkontoret
Standard for klima i miljø i sykehusprosjekter med vedlegg.pdf (sykehusbygg.no)
Nybygg og ombygging
Avfallshåndtering
Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)

Avfallshåndtering
02.1.5.6-14 Håndtering av farlig avfall
02.1.5.6-13 Håndtering av avfall
02.1.5.4.2 Vareflyt
02.1.5.4.2-10 Retur av legemidler
Avfallshåndtering
Avfallsforskriften kap.10a
Klimagassutslipp
Klimagassutslipp
Lov om klimamål (Klimaloven)
Egnekrav
Styringsdokumentet 2023
Styringsdokumentet 2024

Rammeverket for samfunnsansvar
Medlemskap Klimapartnere Vestland
Styringsdokumentet 2025
Styringsdokumentet 2026

Kommentarer
ntrollforskriften)
·)
Det er gjennomført interessentanalyse 2019, og oppdatert våren 2022 Klimarisikovurdering er under arbeid Bruker modellen fra utviklingsplanen 2035 for å definere omfang og kontekt
Miljøstyringssystemet følger linjen, men det er fortsatt manglende forankring for klima- og miljøområdet
De nasjonale miljø- og klimamålene er inkludert i UP 2035, noen delplaner, og skal også følges opp gjennom porteføljestyringen. Miljø- og klima er ikke fullt ut integrert i driften.
Årlig ledelsens gjennomgang i foretaksledelsen Vedtatt klimabudsjett for 2025-2030
Risikovurdering- og mulighetsvurdering er gjennomført på overordnet nivå, og risiko er vurdert i redegjørelse av samfunnsansvar/bærekraftsrapporten
Enhetene gjennomfører årlig forbedringsundersøkelse (HMS og pasientsikkerhet), vernerunder (inkluderer klima og miljø tema) og risikovurdering av budsjett.
Mangler miljørisikovurderinger på identifiserte miljørisikoer/vesentlige miljøaspekter. Det er ikke identifisert hvor langt ned i organisasjonen risikovurderinger skal gjennomføres.
Årlig oppdatering av miljøkartleggingen/ miljøaspektene og klimaregnskap
Gjennomgang av krav i standard
Det utarbeides en miljøhandlingsplan for hele sykehuset med bakgrunn i vesentlige miljøaspekter, samsvarsvurdering, nasjonale- og regionale føringer og risiko og muligheter som er identifisert.
Enhetene har egne lokale planer som skal inneholde klima- og miljømål
Miljøpolitikk og mål er vedtatt i foretaksledelsen.
Miljøhandlingsplan for sykehuset vedtatt i FTL. De overorda miljømålene føles opp i styring av portefølje, program og prosjekt. Spesialisthelsetjenesten har vedtatt felles mål for å redusere klimagassutslippene fra driften, men målene kan bli vanskelig å oppfylle om de ikke henger sammen med de andre forventingene til spesialisthelsetjenesten.
Ekstern miljørevisjon viser til forbedringer knyttet til struktur og nivå på miljømål og tiltak.
I 2022 hadde rundt 71% av enhetene rapporterer at de har lagt inn miljømål og tiltak i handlingsplanene (HMS-årsrapport), mens det i 2024 er 68%.
Rundt ¼ av enhetene har risikovurdert ytre miljø ved endring av budsjett

Spørsmål ved internrevisjoner, og vedtatt i ledelsens gjennomgang Faste nyhetssaker på intranettet og på nivå 2-3 møtene Arbeidet med samfunnsansvar, og miljø og - og klimaarbeidet er tilgjengelig på internettet Opplæringsbehovet forbundet med organisasjonens miljøaspekter og ledelsessystem for miljø kan forbedres
Miljøstyringen er lagret på overordnet nivå.
Det er imidlertid ingen struktur for hver enkelt nivå 2-3 enhet.
Det er uklart hvor ulike dokumenter skal lagres, og da spesielt i forhold til EK eller intranett
Status og dialog med FAMU, i Informasjons- og drøftingsmøte i forkant av ledelsens gjennomgang i foretaksledelsen De overorda miljømålene føles opp i styring av portefølje, program og prosjekt, og dette bidrar til at planlagte endringer kan styres og ugunstige miljøvirkninger kan begrenses. Legemiddelhåndtering er en del av internrevisjonene samt at farmasøytene gjennomfører legemiddelrevisjoner.
LIBRA vil kunne bidra til bedre oppfølging av leverandører og avvikssystemet.
Overordnet beredskapsplan for Helse Bergen inkluderer klimaendringer gjennom fysisk risiko
Klimaregnskap, klimabudsjett, miljøindikatorer, HMS-årsrapport, Forbedringsundersøkelsen, risikovurdering ved endring av budsjett, redegjørelse av samfunnsansvar/bærekraftsrapporten
Det er en toårig internrevisjonsplanen, det utarbeides en årlig revisjonsrapport
Per nå er det egne ytre miljø revisjoner på vesentlige miljøaspek, utarbeider nå revsjoner i samarbid med andre fagområder. HMS-årsrapport er en egenrapportering for enhetene som gir et bilde av det systematiske HMS/ytre miljø arbeidet i enheten. Forbedringsundersøkelsen
Gjennomføres årlig i foretaksledelsen (Drift/teknisk divisjon juni 2025), mangler ved sist ekstern miljørevisjon i 2025
Miljø- og klima er tema på dialogmøte mellom RHFet og HB en gang i året
Det meldes få miljøavvik. Generell saksbehandling og meldekultur er en del av spørsmålene knyttet til internrevisjoner.
Det må i større grad tilrettelegges for melding, saksbehandling og rapportering av feil/mangler ved produkter og tjenester.
Det er få meldte miljøavvik av vesentlig betydning
Det er en overvekt av saker knyttet til avfallshåndtering, uteområder og sikkerhet.
HMS-årsrapport er en egenrapportering for enhetene som gir et bilde av det systematiske HMS/ytre miljø arbeidet i enheten
Expand: 18-028549 omhandler klage på støy fra Vaskeriet. (Avkastet til tørketrommelen til Vaskeriet. Vurdert til ikke å være feil)
18-016718 omhandler klage på støy fra ventilasjon Marie Joys Hus. (Avtrekksvifte. Motor er skiftet).
Elements støy fra Helikopterlandingsplass på Grønneviksøren – Sak nr. 2021/31.
Mangler Energimerking i bygg på ytre områder og leide i bygg

Status 16.11.21: 10 bygg skal energimerkes på Haukeland i 2021. Deretter skal ytterligere 20 bygg (blant annet på Sandviken sykehus, Tertnes DPS, Kysthospitalet på Hagevik og Voss sykehus merkes i løpet av januar- februar 2022.

De resterende byggene vil bli merket i løpet av mars- april 2022

t om utførelse av arbeid)

Spørsmål ved internrevisjon, etterspørres i HMS-årsrapport, inkludert i vernerunder, Forbedringsundersøkelsen

Kjøper tjenesten sikkerhetsrådgiver (DGM)

Statensstrålevern

Bergen kommune

Økning i anbud med miljøkrav.

Det er startet et nasjonalt arbeid for å få bedre oversikt over miljø- og klimabelastningen fra anskaffelser.

oduktkontrollforskriften)

Egen miljøoppfølgingsplan

Avfallsstatistikk, Internrevisjoner, vernerunder, rapportering i synergi. Noe feilsortering og manglende standard oppsett på stativ
Hospitaldrift har startet et strategiarbeid for å imøtekomme endringene i avfallsforskriften
Gjennomfører utvidet klimaregnskap annet hvert år (scope 1,2,3), og har vurdert sykehusdriften opp mot togradersmålet.
Vedtatt klimabudsjett 2024-2030
7. Andre oppdrag 7.1 Samfunnsansvar og staten sine forventningar i eierskapsmeldingen
Regjeringa sine forventningar til statlege selskap går fram av Meld. St. 6 Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap — Statens direkte eierskap i selskaper (eierskapsmeldingen). Omsynet til berekraft i staten sine mål som eigar er tydeleggjort og forsterka. Staten er opptatt av at selskapa identifiserer risiko, moglegheiter og behov for omstilling av verksemda si som følgje av Parisavtalen sine mål og integrerer dette i strategiane sine. Staten forventar at selskapa rapporterer på direkte og indirekte klimagassutslepp og klimarisiko, samt nytter anerkjente standardar for rapportering.
Spesialisthelsetenesta vil i 2023 sluttføre arbeid med eit rammeverk for samfunnsansvar for å klargjere kva for nokre forpliktingar som gjeld for området og korleis spesialisthelsetenesta arbeider med samfunnsansvaret. I denne samanheng omfattar samfunnsansvar oppfølging av staten sine forventningar til ansvarleg verksemd. Rammeverket for samfunnsansvar erstattar rammeverk for klima- og miljø. Rammeverket inneheld ein mal for utgreiingar på alle relevante samfunnsansvarsområde. Helse Vest RHF ber helseføretaka om å:
• følgje staten sine forventningar som kjem fram i eigarskapsmeldinga.
• følgje opp aktivitetar/krav på område samfunnsansvar i tråd med nytt rammeverk for samfunnsansvar med vedlegg når dette ligg føre.
8.1 Samfunnsansvar 8.1.1 Oversikt over utslippsbaner *Det blir vist til kapittel 7.1 i styringsdokument 2023 om Samfunnsansvar og staten sine forventningar i eierskapsmeldingen.* *I styringsdokument 2023 blei helseføretaka bedne om å følgje opp staten sine forventningar i Meld. St. 6 Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap — Statens direkte eierskap i selskaper (eierskapsmeldingen). I meldinga er omsynet til berekraft i staten sine mål som eigar tydeleggjort og forsterka. Det er mellom anna forventa at selskapa rapporterer på klimagassutslepp og klimarisiko.* *Ein viser vidare til at dei regionale helseføretaka har vedtatt felles klima- og miljømål med indikatorar i spesialisthelsetenesta. Som hovudmål skal spesialisthelsetenesta innan 2030 redusere (direkte) utslepp av CO2-ekvivalenter (CO2e) med 40 pst. Det langsiktige målet er klimanøytral drift av spesialisthelsetenesta innan 2045. I arbeidet med å nå desse måla vil det vere hensiktsmessig å utarbeide ei oversikt over utsleppsbaner for korleis ulike tiltak vil*

Helse Vest RHF ber helseføretaka om å:
• fortsette arbeidet med å følgje staten sine forventningar som kommer fram i eierskapsmeldingen.
• bidra inn i arbeidet med å utarbeide ei oversikt over utsleppsbaner for korleis ulike tiltak vil påverke framtidig samla CO2-utslipp for spesialisthelsetenesta.

8.1.2 Eigedom
Klima- og miljøperspektivet skal ha høgt fokus. Eit tiltak for å redusere klimautsleppa er å gjenbruke meir av det som allereie er produsert. Innanfor byggjeprosjekt og eigedomsforvaltning vil det gjelde både byggjemateriale og laust utstyr som til dømes møblar. For å lukkast med å auke gjenbruken, er det viktig å etablere gode system når det gjeld alt frå kunnskap om innhald i materiala i det som skal gjenbrukast og system for oppbevaring fram til det kan gjenbrukast.

- Forankre klimaarbeidet i toppledelsen
- Miljøsertifiseres som Miljøfyrtårn, ISO eller lignende.
- Diverse utvikle produkter eller tjenester med fokus på å redusere utslipp
- Utarbeide årlig klimaregnskap

Utfordrer medlemmene til å - Bli fossilfri innen 2030 (direkte klimautslipp)

3.6 Anna
Arbeidet med samfunnsansvar, medrekna klima- og miljø, er ein viktig del av verksemda til helseføretaka. Dei regionale helseføretaka har vedteke ambisiøse klima- og miljømål for spesialisthelsetenesta. Arbeid med å redusere forbruk og auke ombruk og materialgjenvinning vil vere viktig for å nå desse måla.

3.6.1 Oppdrag

Samfunnsansvar- klima og miljø
Helseføretaka skal i tråd med nye felles klima- og miljømål arbeide med å redusere unødvendig forbruk og auke ombruk og materialgjenvinning. Som eit verktøy i arbeidet viser vi til Tiltaksbanken frå Grønt sykehus og Veikart mot en bærekraftig, lavutslipps og klimatilpasset helse- og omsorgstjeneste. Det er vedteke to nye indikatorar knytt til spesialisthelsetenesta sine felles klima- og miljømål: Redusere forbruk av usterile hanskar (med 30 %) og redusere forbruk av eingongs varmejakkar (fase ut i løpet av 2026).

Energitiltak
Helseføretaka skal utarbeide ein langsiktig plan for energitiltak fram mot 2030. Planen skal innehalde tiltak og kostnadsanslag. Helseføretaket skal årleg avsette 15 % av planen sin samla kostnad til gjennomføring av tiltaka.

Energitiltak (2)
Helseføretaka skal rapportere i årleg melding på kva tiltak som er gjennomført. Det skal omtalast korleis energibruken blir målt før og etter gjennomføring av tiltaket/-a. Vidare skal det leggast inn ei nullpunktmåling. Nullpunktmålinga skal vere målt kWh/år med referanse til måler(e). Dersom måler(e) ikkje viser resultat av tiltaket, skal berekningsmetoden omtalast. Alle tiltak skal vere etterprøvbare.

Spesialisthelsetjenestens felles klima- og miljømål
Helseføretaka skal bidra til å nå spesialisthelsetenesta sine felles klima- og miljømål gjennom systematisk reduksjon av unødvendig forbruk, meir ombruk og materialgjenvinning. Det skal leggast til rette for meir bruk av fleirgongsutstyr der dette er fagleg og praktisk forsvarleg. Dette gir fordeler i beredskap, og reduserer miljøbelastninga knytt til klimagassutslipp og avfall. Innan utgangen av 2026 skal helseføretaka ha fasa ut bruk av eingongs varmejakker.

Helseføretaka skal ha ein plan for korleis nå klimamål om 40 % reduksjon av eige karbonutslepp.

Dokumentasjon	Status
Miljøstyringssystemet i EK, Intranett, interessentanalyse, viser til modellen i UP 2035	
Intranettet	
Referat foretaksledelsen	
Lagret i miljøstyringssystemet EK, internettsiden til Helse Bergen under bærekraft og samfunnsansvar	
Intranett, resutat fra vernerunder dokumenteres i Synergi, risikovurdering av budsjett ligger på intranettsiden til Økonomi- og finansavdelingen	
HMS-risikovurderinger skal lagres i EK	
Samsvarsvurderingen lagres i EK/intranett	
Vedtatt miljøhandlingsplanen synliggjøres på intranettet under temaet miljø- og klimaarbeid	
Lagres i Synergi	
Referat foretaksledelsen	
HMS-årsrapport viser antall planer med miljømål og tiltak, internrevisjoner, og ekstern miljørevisjon	

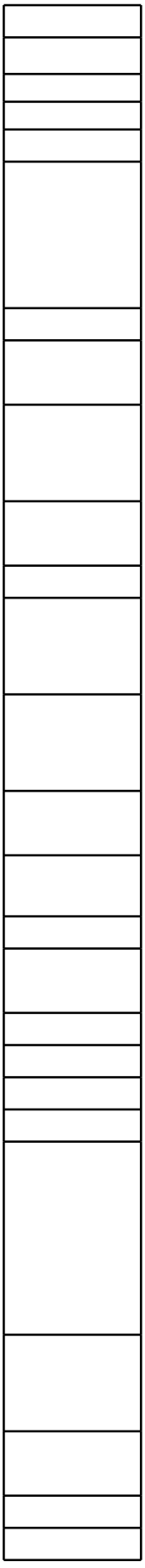
Internrevisjoner, læringsportalen (ytre miljø e-læringskurs, e-læringskurs avfallshåndtering), Klasseromskurs: HMS-grunnkurs, Lederrollen, HMS og forbedring.	
Kompetanseportalen	
Forbedringer knyttet til eksterne aktører/innleie	
Miljøstyringsdokumenter er lagt inn i Elektronisk kvalitetshåndbok (EK)	
Identifisert i redegjørelse for samfunnsansvar/bærekraftsrapporten	
Elektronisk kvalitetshåndbok og intranett	
Elektronisk kvalitetshåndbok, intranett og internett	
Revisjonsplan vedtatt i foretaksledelsen og styre	
Referat fra ledelsens gjennomgang, og referat fra styre	
Synergi	
Internrevisjoner	
HMS-årsrapport	
Synergi Dashboard	
Registreres og saksbehandles i Xpand og Elements (Ephorte)	
Internrevisjon Energiledelse, ekstern miljørevisjon,	

Altinn/Expand	
Internrevisjoner, Ecoonline, HMS-årsrapport	
Referat foretaksledelsen	
Strålevernansvarlig	
Hospitaldrift ved Vaskeriet	
Intranett: klimagassregnskap	
Webhotellet	

Synergi	
Klimaregnskap og klimabudsjett er tilgjengelig på internett og intranett	
Samfunnsansvarsrapport for spesialisthelsetjenesten	
Gjennomført redegjørelse for samfunnsansvar Manglende klimarisiko for driften	
Inkludert nasjonale miljø- og klimamål i UP 2035, noen delplaner, og er en del av porteføljeoppfølgingen	
Vedtatt klimabudsjett 2024-2030, referat foretaksledelsen	
Gjennomført redegjørelse for samfunnsansvar Startet arbeidet med klimarisikovurdering	

Klimabudsjett, og nasjonal innrapportering på utslippsbaner	
Miljøhandlingsplan for sykehuset inkluderer mål på ombruk av møbler og byggematriell	
Vedtatt overordna miljømål og miljøpolitikk i foretaksledelsen	
Sykehuset er miljøsertifisert etter ISO 14001:2015	
Utarbeider klimaregnskap og vedtatt klimabudsjett for 2025-2030.	
Sykehuset har mål om å være fossilfri virksomhet innen 2030 (direkte utslipp)	
Det arbeides med å fase ut engangsjakkene, og det er urarbeidet en sak som skal opp i FAMU og FTL i løpet av året. Målet om å fase ut engangsvarmejakker i løpet av 2026 vil ikke bli nådd. Klimabudsjettet viser hvordan sykehuset ligger an i forhold til målet om 40 % reduksjon av klimagassutslipp innen 2030. Prognosen viser at det blir vanskelig å nå målet, og det er spesielt knyttet til energi, lystgass og innenlandsflyreiser.	

Lenker			
Utviklingsplan 2022-2035 - Helse Bergen (helse-bergen.no)			
Rapportportalen klima- og miljømål			

Kryssreferanser-tabell

Vedleggs-tabell

Siste endringer i dokumentet:
03.01.17:
Lagt til Landtransport av farlig godt §10
Generell oppdatering
28.01.16:
Implementert prosedyre E.K. 02.1.1.5-2-3-03 *Lover, forskrifter, prinsipper og ansvar*
15.01.16:
Lagt tilMiljøinformasjonsloven
11.11.2015:

Eksterne referanser tabell

1.19.7	Strålevernloven - Lov om strålevern og brul
1.2.6	Anskaffelsesloven - Lov om offentlige ansk
1.2.7.1	Anskaffelsesforskriften - Forskrift om offent
4.4.1.2.4	Miljøaspekt
1.2.1.3	AML Kap 3 Virkemidler i arbeidsmiljøet
1.14.7	Merkeforskriften (Klassifisering og merking
1.19.8.1.1	Forskrift om strålevern og bruk av stråling (
4.4.1.2.6	Mål, delmål og program(mer)
1.18.3	REACH - forskriften - Forskrift om registreri
1.10.1	Forskrift om systematisk helse-, miljø- og s
4.4.1.2	NS-EN ISO 14001:2004
1.16.4	Forskrift om organisering, ledelse og medvi
1.7.14.1	Forskrift om begrensning av forurensning (f
1.7.14.1.3	Kapittel 5. Støy - kartlegging, handlingsplar
1.7.14.1.1	Kapittel 1. Tiltak for å motvirke fare for forul
1.7.14.1.2	Kapittel 2. Opprydding i forurenset grunn ve
1.7.14.1.4	Kapittel 8. Svovelinnhold i fyringsolje
1.7.14.1.5	Kapittel 15A. Påslipp
1.17.17.1	Forskrift om tekniske krav til byggverk (Byg
1.17.17.1.1	Kapittel 9. Ytre miljø
1.6.7.1	Forskrift om energimerking av bygninger og
1.7.14.2	Forskrift om gjenvinning og behandling av a
1.7.14.2.1	Kapittel 1. Kasserte elektriske og elektronis
1.7.14.2.2	Kapittel 3. Miljøskadelige batterier

1.7.14.2.3	Kapittel 11. Farlig avfall
1.7.14.2.4	Kapittel 14. Kasserte PCB-holdige isolergla
1.7.14.2.5	Kapittel 16. Radioaktivt avfall
1.17.12	Lov om kontroll med produkter og forbruker
1.17.12.1	Produktkontrolloven §3 Aktsomhetsplikt m.v
1.17.12.2	Produktkontrolloven § 3a Substitusjonsplikt
1.14.6	Miljøinformasjonsloven - Lov om rett til milj
1.12.1	Kulturminneloven - Lov om kulturminner.
1.17.16	Plan- og bygningsloven - Lov om planleggi
1.6.6	Energiloven - Lov om produksjon, omformi
1.7.13	Lov om vern mot forurensninger og om avfa
1.2.1	Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsv
ISO140014.3.3	Mål, delmål og program(mer)
	Kapittel 9. Ytre miljø
	Forskrift om energimerking av bygninger o
	Lov om strålevern og bruk av stråling (Strål
4.4.1.2	NS-EN ISO 14001:2004
ISO140014.3.1	Miljøaspekt
	Mål, delmål og program(mer)
ISO 14001 4.3.2	Lovbestemte krav og andre krav

ık av stråling
caffelser
tlig anskaffelse

ı av farlige kjemikalier)
(strålevernforskriften)

ring, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier
sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften)

virkning
forurensningsforskriften)
ner og tiltaksgrenser for eksisterende virksomhet
ırensning fra nedgravde oljetanker
ed bygge- og gravearbeider

ggteknisk forskrift)

g energivurdering av tekniske anlegg (energimerkeforskriften)
avfall (avfallsforskriften)
ske produkter

assruter

rtjenester (Produktkontrolloven)
.v.
t
jøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser av betydning for miljøet.

ing og byggesaksbehandling
ng, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m.
fall (Forurensningsloven)
vern mv. (arbeidsmiljøloven - AML)

g energivurdering av tekniske anlegg (energimerkeforskriften)
levernloven - stvl.)